Lietas Nr. C27151013

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2015.gada 10.februārī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z.Zaiceva
tiesneši A.Klaiše un L.Kraule
ar sekretāri S.Brūkli

izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā civillietu AS „SEB banka" prasībā pret /persona E/ par parāda piedziņu, sakarā ar /persona E/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2014.gada 10.jūnija spriedumu.

Tiesas sēdē Civillietu tiesas kolēģija

k o n s t a t ē j a :

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2014.gada 10.jūnija spriedumu pilnībā apmierināta AS „SEB banka" prasība pret /persona E/ par parāda piedziņu. No /persona E/ par labu AS „SEB banka" piedzīts parāds 4451,18 EUR un tiesas izdevumi 417,51 EUR.

Tiesa novērtējusi, ka noslēgts operatīvā līzinga (nomas) līgums, uz kura un cesijas līguma pamata prasītājam ir tiesības prasīt no atbildētāja pielīgto saistību izpildi.

Tiesa norādījusi, ka operatīvā līzinga līgums, maksājumu grafiks, piegādes apliecinājums, paziņojums par līguma izbeigšanu, pieņemšanas nodošanas akts, ziņojums par automašīnas vērtību, vērtētāja kvalifikācijas sertifikāts, pirkuma līgums, pieņemšanas nodošanas akts, rēķini un prasībā norādītie apstākļi pierāda, ka izmantotas līgumā pielīgtās tiesības vienpusēji izbeigt līgumu, jo atbildētājs pielīgtā kārtībā un termiņos saistības nav izpildījis. Tiesa konstatējusi parādnieka nokavējumu.

Tiesa pamatots uz Civillikuma 1.,1587., 1651.1691., 1716., 1717., 1720., 1765., 1801., 1805., 1811., 1838., 2141., 2152. pantiem.

Par šo spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis atbildētājs, norādot, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesa izskatot lietu nav ievērojusi un nodrošinājusi Civilprocesa likuma 9. un 10. pantā nostiprinātos pušu līdztiesības un sacīkstes principu.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka atbildētājs juridiskās palīdzības sniegšanai bija pieaicinājis zvērinātu advokātu M.Mežinski, vienošanos noslēdzot neilgi pirms tiesas sēdes un juridiskās palīdzības sniedzējas nevarēja ierasties uz tiesas sēdi, jo bija aizņemts citā civilprocesā. Par šiem apstākļiem tiesa tika informēta, lūdzot atlikt lietas izskatīšanu.

Neskatoties uz pieteikto lūgumu, tiesa lietas izskatīšanu neatlika un lietu izskatīta bez atbildētāja klātbūtnes.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tādējādi tiesa ir pārkāpusi pušu sacīkstes principu civilprocesā, kā arī atbildētāja cilvēktiesības, kas nostiprinātas LR Satversmē, t.i., tiesības uz taisnīgu tiesu.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka īpaši šokējoši ir tas, ka sprieduma aprakstošajā daļā ir minēta persona, kas nav šīs lietas dalībnieks, kas liecina par to, ka tiesa lietu ir izskatījusi paviršī, bez iedziļināšanās, kas kopumā liek apšaubīt sprieduma tiesiskumu un atbilstību tiesību normām. Līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka spriedums ir atceļams.

Bez tam apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka nepiekrīt aprēķinātajam parāda apmēram, aprēķinātajam līgumsodam un procentiem, norādot, ka pats bija atradis pircēju nomas objektam par summu 6700 EUR, taču prasītāja to realizējusi pati par daudz zemāku cenu tādējādi palielinot parāda apmēru.

Civilprocesa likuma 56.panta kārtībā uz tiesas sēdi tika aicināts gan apelācijas sūdzības iesniedzējs - atbildētājs /persona E/, gan viņa juridiskās palīdzības sniedzējs zvērināts advokāts M.Mežinskis.

Ar Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 27.janvāra protokollēmumu nolemts izskatīt lietu, jo tiesa konstatējusi, ka /persona E/ uz tiesas sēdi nav ieradies nezināmu iemeslu dēļ, par tiesas sēdi viņam paziņots Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā 2014.gada 10.decembrī, nosūtot tiesas pavēsti un paziņojumu, kurā izskaidrots pienākums ierasties uz tiesas sēdi pašam vai pilnvarot ierasties pārstāvi.

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta ceturto daļu, pierādījumus (vai attiecīgus lūgumus) iesniedz tiesā ne vēlāk kā 14 dienas pirms tiesas sēdes. No atbildētāja un viņa pārstāvja minētajā termiņā, ne arī pēc tā, nekādi pierādījumi vai lūgumi nav saņemti.

Līdz ar to, ņemot vērā, ka jautājums par lietas izskatīšanas atlikšanu izlemšana ietilpst vienīgi tās tiesas kompetencē, kura izskata lietu pēc būtības, Kurzemes apgabaltiesa atzinusi, ka atbildētājam bija pietiekami ilgs laiks paskaidrojumu, iebildumu vai attiecīgu lūgumu pieteikšanai sakarā ar prasību vai iesniegto apelācijas sūdzību, līdz ar to viņa vai pilnvarotā pārstāvja neierašanās uz tiesas sēdi nav atzīstama par iemeslu lietas izskatīšanas atlikšanai.

Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē neieradās, saņemts iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez prasītāja pārstāvja klātbūtnes, norādot, ka prasība tiek uzturēta.

Pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa nosaka, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, kam tiesas kolēģija pievienojas. Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu tiesas kolēģija lietas faktisko apstākļu juridisko novērtējumu un apsvērumus, ko devusi pirmās instances tiesa un kam apelācijas instances tiesa pievienojas, šajā spriedumā atkārtoti nesniedz.

Tiesas kolēģija konstatē, ka starp SIA „Unilīzings" un /persona E/ 2005.gada 27.decembrī noslēgts nomas līgums, līguma priekšmets – automašīna "Mazda", šasijas Nr. /šasijas numurs/.

Tiesas kolēģija ņem vērā LR tiesu praksē nostiprinātās atziņas attiecībā uz operatīvā līzinga (nomas) līgumu, ka Civillikumā līzinga līgums nav reglamentēts *(sk.LR AT Senāta 2013.gada 13.februāra spriedumu lietā SKC-0005)*. Bez tam minētajā spriedumā LR AT Senāts atsaucoties uz LR AT Senāta 2002.gada 27.februāra spriedumu lietā SKC-118, atzinis, ka līzinga līgumu nevar identificēt ar kādu atsevišķu Civillikumā noteiktu līguma veidu, jo tas ietver sevī vairāku dažādu līguma veidu aizdevuma, nomas, dažkārt arī pirkuma elementus. Līzinga līguma noteikumi veido kompleksas šī darījuma dalībnieku saistības, kas nav nošķiramas viena no otras. Minētajā LR AT Senāta spriedumā izdarīta atsauce arī uz tiesību doktrīnā paustajām atziņām, proti, ka līzinga līgumu dēvē par moderno līgumu, kas (tāpat kā faktorings, franšīze u.c.) radies ekonomisko attiecību attīstības gaitā un ietver sevī vairāku citu līgumu veidu noteikumus *(sk. K.Torgāns. Saistību tiesības, I daļa Mācību grāmata.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 32.-34.lpp)*.

Līdz ar to, izvērtējot pušu starpā noslēgtā operatīvā līzinga (nomas) līguma noteikumus un pušu secīgo darbību, savstarpējā kopsakarībā, tiesas kolēģija atzīst, ka puses ir nodibinājušas likumā nereglamentēta (netipiska) līguma attiecības, tādēļ šīs līgumslēdzēju saistības apspriežamas atbilstoši noslēgtā līguma noteikumiem.

Tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus (LR Civillikuma 1587., 1590.pants).

Atbilstoši Līgumumam par līzinga prasījumu cesiju, uz kura pamata AS „SEB banka" pieņēmusi visas tiesības un saistības, kas SIA „SEB līzings" (pirms nosaukuma maiņas "Unilīzings") ir saskaņā ar Līzinga līgumiem, atbilstoši šī līguma pielikumam, arī attiecībā uz /persona E/ (lietas lapa 42-46). Ar 2010.gada 20.janvāra paziņojumu SIA "SEB Banka" paziņojusi par prasījumu cesiju un pieprasīja atbildētājam līdz 2010.gada 2.februārim izpildīt maksājumu saistību 4451,19 EUR, kas izriet no līguma, brīdinot par prasības iesniegšanu tiesā par parāda un tiesāšanās izdevumu piedziņu (lietas lapa 21). Līdz ar to, atbilstoši Civillikuma 1805.pantam lietā ir pierādījumi par prasītājas tiesībām atprasīt parādu.

Tiesas kolēģija kritiski vērtē apelācijas sūdzībā norādīto, ka, neatliekot lietas izskatīšanu, pirmās instances tiesa ir pārkāpusi atbildētāja tiesības, jo kā jau norādīts, jautājuma par lietas izskatīšanas atlikšanu izlemšana ietilpst vienīgi tās tiesas kompetencē, kura izskata lietu pēc būtības.

Tiesas kolēģija no lietas materiāliem un TIS datiem konstatē, ka izskatāmajā lietā pavēstes lietas dalībniekiem, par lietas izskatīšanu 2014.gada 10.jūnijā, tika nosūtītas jau 2014.gada 04.februārī, savukārt civillietā Nr.29811913, uz kuru norādījis savā iesniegumā tiesai zvērināts advokāts M.Mežinskis, pavēstes izsūtītas 2014.gada 14.aprīlī. Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģija atzīst, ka zvērinātam advokātam M.Mežinskim bija jāizvērtē iespēju slēgt vienošanos ar /persona E/ par juridiskās palīdzības sniegšanu zinot, ka advokāts ir izvēlējies pārstāvēt 2014.gada 10.jūnijā citu klientu, nevis /persona E/, tādējādi dodot iespēju /persona E/ vienoties ar citu zvērinātu advokātu juridiskās palīdzības saņemšanai.

Bez tam tiesas kolēģija konstatē, ka lūgumā par lietas izskatīšanas atlikšanu zvērināts advokāts nav norādījis uz apstākļiem, kas liedz izskatīt lietu pēc būtības 2014.gada 10.jūnijā. Kā arī no tiesas sēdes protokola secināms, ka pats /persona E/ uz tiesas sēdi nav ieradies, neinformējot tiesu par neierašanās iemesliem.

Izvērtējot augstāk minēto, Kurzemes apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja argumenti par to, ka pirmās instances tiesa pārkāpusi Civilprocesa likumā garantētās pušu līdztiesības un sacīkstes principu, vērtējami kritiski, jo faktiski atbildētājs nav izmantojis savas civilprocesuālās tiesības.

Līdz ar to atzīstams, ka pirmās instances tiesā 2014.gada 10.jūnijā nepastāvēja kāds no Civilprocesa likuma 209.pantā noteiktajiem pamatiem, kas uzliek tiesai pienākumu atlikt lietas izskatīšanu.

Attiecībā uz apelācijas sūdzībā minēto argumentu, ka tiesas sprieduma aprakstošajā daļā norādīta cita persona, tiesas kolēģija konstatē, ka pārsūdzētajā spriedumā tik tiešām ieviesusies pārrakstīšanās kļūda, taču tā kā spriedums ir pārsūdzēts un nav stājies likumīgā spēkā, minētais apstāklis tiek novērsts apelācijas instances tiesā.

Ar 2009.gada 12.jūnija paziņojumu SIA "SEB līzings" informēja atbildētāju, ka nav saņemti maksājumi par nomas priekšmetu saskaņā ar līguma grafiku, tādēļ paziņoja, ka ar 2009.gada 12.jūniju tiek izbeigta līguma darbība un pieprasīja atbildētājam nekavējoties nodot līzinga priekšmetu SIA pilnvarotai personai (lietas lapa 19).

Civillikuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Apelācijas sūdzībā atbildētājs norādījis, ka nepiekrīt aprēķinātajam parāda apmēram, kā arī aprēķinātajam līgumsodam un procentiem.

Tiesas kolēģija konstatē, ka atbildētājs ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas instancē nav iesniedzis savu parāda aprēķinu, bet ir norādījis uz apstākļiem, kuru dēļ nepiekrīt prasītāja norādītajam parāda apmēram, proti, ka pats bija atradis pircēju par summu 6700 EUR.

Civilprocesa likuma 104.panta pirmajā daļā noteikts, ka pušu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

Lietā ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas instancē nav iesniegti attiecīgi pierādījumi šim apgalvojumam, nav pieteikti attiecīgi lūgumi, līdz ar to atbildētāja norādītais apgalvojums neiegūst pierādījuma spēku.

Turklāt tiesas kolēģija ņem vērā, ka saskaņā ar Līguma 7.1. punktu nomas priekšmeta īpašuma tiesības pieder iznomātājam. Līguma 8.2.punktā puses ir vienojušās, par iznomātāja vienpusējas atkāpšanās no līguma gadījumiem un saskaņā ar šī līguma 8.4.2. punkta noteikumiem, nomniekam jāmaksā iznomātājam naudas summa, kas veidojas kā starpība starp summu, ko iznomātājs ieguvis, pārdodot nomas priekšmetu un nomas priekšmeta atlikušās vērtības un nesamaksāto nomas maksājumu summu. Līdz ar to tiesības realizēt automašīnu ir tās iznomātājam nevis atbildētājam. Bez tam saskaņā ar Līguma 6.5. punktu, atbildētājam ir jāuzņemas atbildība par līzinga objekta vērtības būtisku samazināšanos, ko nevar kvalificēt kā parastu nolietojumu.

No lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem konstatējams, ka nomas objekta novērtēšanu veicis sertificēts kustamas mantas vērtētājs, ņemot vērā, ka automašīnas tirgus vērtība ir 7825,79 EUR (5500 LVL), noteicis tās piespiedu pārdošanas vērtību 5549,20 EUR (3900 LVL) (lietas lapa 25-31).

Ar 2009.gada 30.jūlija pirkuma līgumu Nr.I07DL-0835 automašīna pārdota SIA "BI auto" par 5691,49 EUR ar pievienotās vērtības nodokli (lietas lapa 32).

Tiesas kolēģija uzskata, ka tā kā atbildētājs uz 2009.gada 2.aprīli bija kavējis maksājumus, tad prasītājs pamatoti, saskaņā ar Līguma 1.1.punktu un Civillikuma 1716., 1717., 1720.pantiem, ir aprēķinājis un pieprasījis nokavējuma līgumsodu 61,21 EUR apmērā (0,30% dienā no nesamaksātajiem un nākošajiem nomas maksājumiem) par laika periodu no 2009.gada 2.aprīļa līdz 2009.gada 12.maijam.

Pie augstāk izvērtētajiem apstākļiem, tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma un no atbildētāja piedzenami 4451,19 EUR, kas veidojas kā starpība starp summu, ko prasītājs ieguvis pārdodot nomas priekšmetu un nomas priekšmeta atlikušo vērtību 3828,95 EUR, nomas maksas

maksājumu parāds 561,03 EUR, līgumsods par laiku no 2009.gada 2.aprīlim līdz 2009.gada 12.maijam 61,21 EUR. Tāpat no atbildētāja prasītāja labā piedzenama samaksātā valsts nodeva 412,82 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR, kopā piedzenami tiesāšanās izdevumi 417,52 EUR.

Savukārt, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.pantam, no atbildētāja valsts labā piedzenami iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 13,12 EUR.

Pamatojoties uz minēto un Latvijas Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 430., 432., 434., 204.1.pantiem, Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a :

AS „SEB banka" prasību pret /persona E/ par saistību izpildi apmierināt.

Piedzīt no /persona E/, personas kods /personas kods/, akciju sabiedrības „SEB banka", reģistrācijas Nr. 40003151743, labā 4451,19 EUR (četri tūkstoši četri simti piecdesmit viens *euro* un 19 centi), kas veidojas no pamatparāda 3828,95 EUR (trīs tūkstoši astoņi simti divdesmit astoņi *euro* un 95 centi), nomas maksas maksājumu parāda 561,03 EUR (pieci simti sešdesmit viens *euro* un 03 centi), un līgumsoda par laiku no 2009.gada 2.aprīlim līdz 2009.gada 12.maijam 61,21 EUR (sešdesmit viens *euro* un 21 cents); un tiesāšanās izdevumus 417,52 EUR (četri simti septiņpadsmit *euro* un 52 centi), kopā piedzīt 4868,71 EUR (četri tūkstoši astoņi simti sešdesmit astoņi un 71 centi).

Piedzīt no /persona E/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar tiesas pavēstu nosūtīšanu saistītos izdevumus 13,12 EUR (trīspadsmit *euro* un divpadsmit centi).

Noteikt /persona E/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 284,57 *euro* apmērā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z. Zaiceva
Tiesnese A.Klaiše
Tiesnese L.Kraule